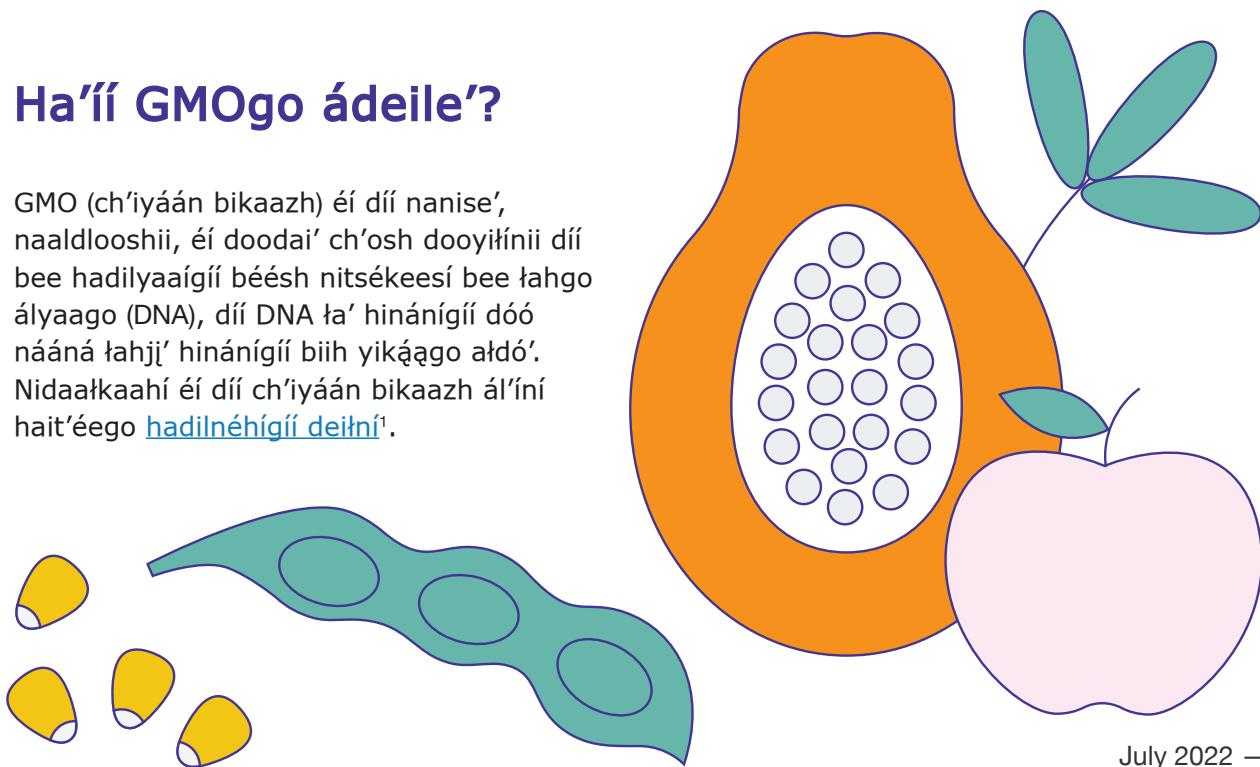

GMOS 101: NA’ÍDÍLKIDÍGÍÍ NIŁ NÁHÁNE’

GMO ch’iyáán éí 1990s yihah dóó hóshdéé’ nahaniihgo hodeeshzhiizh. Ádáá’ dóó kóshdéé’, U.S. Food dóó Drug Administration (FDA), U.S. Environmental Protection Agency (EPA), dóó U.S. Department of Agriculture (USDA) ałhił nidaalnishgo hodeeshzhiizh díí nanise’ nidaalkaah dóó hadadilne’ígíí éí yéego baa’aháyäqago bíla’ashdla’ii, naaldlooshii, dóó tł’óó’go bá hólqodoo biniyé. Lą’í ał'aango ch’iyáán dahólq ła’ GMO ádaat’é dóó ła’ GMO t’áágééd, ákondi díí GMO t’áá bína’ídíkid dóó hait’éego choo’ínígíí ch’iyáán bitah t’áá na’ídíkid.

Ha’íí GMOgo ádeile’?

GMO (ch’iyáán bikaazh) éí díí nanise’, naaldlooshii, éí doodai’ ch’osh dooyiltíni díí bee hadilyaaígíí béésh nitsékeesí bee ɬahgo ályaago (DNA), díí DNA ła’ hinánígíí dóó nááná ɬahji’ hinánígíí biih yikäqago ałdó’. Nidaałkaahí éí díí ch’iyáán bikaazh ál’íní hait’éego [hadilnéhígíí deiłní](#).

GMOísh wolyé dodai' ḥahgoísh bízhi'?

"GMO" éí nida'iilniihí dóó hane' yaa dahalne'ígíí yee yéedahósin k'ad díí ch'iyáán naaskáá' dóó hadilyaaígíí. Díí bee wójínígíí éí doo t'áá kót'éego wójíida díí nanise' dóó naaldlooshii bik'ida'diinii'go hadadilyaaígíí, dahwoozh k'idadilyéhígíí nahalingo díí Kéyah dah si'ánígíí kéyah dóó South America kéyah bikáá'gi hólónígíí. Nida'ałkaahí éí díí ch'iyáán bikaazhgo yéé dahósin, ákondi "bioengineered" dabikáá'go díí ch'iyáán nidahaniih doo díí ch'iyáán Wáashindoон bikéyah bikáá'gi deidánígíí jó National [Bioengineered Food Disclosure Standard](#)² yik'eh hólí biniyé.

Nił bééhózinísh?

Wáashindoondi dah naháaztánígíí éí díí ch'iyáán nidaaskáá'ígíí dóó hadadilyaaígíí bioengineered food deiłní díí National Bioengineered Food Disclosure Standard yee lá da'aslíí' yéedáqá'. Díí éí [bioengineered foods](#)³ wolyéhígíí éí oochííłgo dabitahgo ḥahgo ályaago díí nida'alkaah góne' t'áá deiłní doo éí t'áá ałk'idáqá' nahalingo hadadilne'ígíí t'áá deiłnída.

Hait'éhígíí GMO nanise' hóló?

T'áá díkwííyee' GMO nanise' hóló díí Wáashindoон bikéyah bikáá'gi k'endadidlééh, ákondi t'áá lą'igo k'endidlééh díí nanise' ībináá'álts'ózí naa'ólı, naadáqá', ɬeehdool'eez ɬichíí'í, nanise' bílássts', dóó nidik'2'). [2020⁴](#) yihah yéedáqá', GMO bináá'álts'ózí naa'ólı k'edoolyáhígíí éí 94% ánéelt'é'go k'edoolya', 92% naadáqá' ígíí ałdó' GMO naadáqá' nít'éé'. Díí GMO nanise' éí aláahdi naaldlooshii bich'iyä' go áł'í díí béégashii, na'ahóhai, dóó ɬoo' nidahalinígíí. Áádóó ch'iyáán bił áł'í díí tsé'ast'éítsooi, nímasii bisqä', dóó ak'ah dabitah. GMO tsinbineest'ä' doodai' ch'il daadánígíí doo bik'ídíinááłda naalyéhé báhooghan góne', ákondi GMO éí t'áá ch'iyáán bii' hólóqgo át'é.

**GMO nanise keyah ashldadiingo
hahoodzooigii bikeyah bikaagi dahoionigli
alkee daasdzogo holo.**

T'oh

bilasaana
diwozhi dinilchi

Bilasáana

Nímasii

Nanise' bílássts'

Bináá'ádaałts'
ózí naa'ólı

Naadáqá'

Shíjgo
naayízí

Nidik'ä'

ɬeehdool'eez
ɬichíí'í

Hashk'aan
doot'izhí

Díí GMO bągh ádenígíí ałdó' t'áá hóló.

Ha'íí biniinaa GMO hólq?

Neeznáamil nááhai bíla'ashdla'ii nanise' dóó naaldlooshii hait'éego shíí chodayooł'íjgo nídááhi. Crossbreeding wolyéhígíí, selective breeding wolyéhígíí, dóó mutation breeding wolyéhígíí éí díí t'áá ałk'idáq' yéę bik'ehgo ní'iichiíh. Díí át'éego ni'iichiíhgo éí t'áá át'é ałhii yikááh dóó naakidéé' bił. Díigi át'éego nanise' ál'íjgo [éí díijí naadáá](#)¹ go hadadilyaago k'edadilye' dóó ch'éeh jiyáán bik'qóó' áadaadengo hadanise'.

Díishjíjdi éí béesh tichií'ii bits'áqdóó ch'iyáán nidaalkaah dóó ádadaalne' díí oochíłt bik'qóó' bits'áqdóó, ch'osh yich'í' hada'olní dóó hóóltseigo yich'í' hada'olní, áadóó nanise' nidahaleeh. Díishjíjdi kót'éego nidaalkaah dóó hadadilne'ígíí éí t'áá níléidéé' biniinaa nanise' hadadilne'ígíí t'áá áłheełt'é: lą'i k'éedadilyééhgo, k'éedadilyéhígíí doo bi'oh daale'da, t'áá hodinaahgo asht'e' sinil, yá'át'ééhgo hadinise', ats'íis bá yá'át'ééh, dóó t'áá ałtso biniinaa.

Nił béhózinísh?

2017 yihah dóó hóshdéé',
GMO nanise' éí naadiindíí'
kéyah hahoodzogo biyi'
k'éedadilyééh, Canada,
Brazil, Phillipines, dóó
Bangladesh di. Díí kéyah
nahaz'qágo éí t'áá
bídahólníh díí GMO
nanise' yee lą'
nida'iilehígíí, ákondi t'áá
ałheełt'éego éí GMO díí
bíla'ashdla'ii,
naaldlooshii, dóó tł'óó'di
bá yá'át'ééh biniyé.

GMOsísh nits'íis bá yá'át'ééh?

GMO ch'iyáán éí ats'íis bá yá'át'ééh t'áá GMO bąqah ádenígíí ch'iyáán nahalingo. Ła' GMO nanise' hazhóí' asht'edaalne' ákoh ats'íis bá yá'át'ééh doo biniyé. Bináá'áłts'ózí naa'olí nahalingo jó díí éí bik'ahígíí ats'íis bá yá'át'ééhgo bee ádaalne'. Ákoh 1990s yéqedáq' GMO ch'iyáán baa hane' silíí, na'askáá'go é éí ání díí ch'iyáán t'áá GMO bąqah ádaadenígíí nahalingo yá'át'ééh daaní. Áádóó, [na'askáá'ígíí](#)⁵ ánúigo éí díí GMO nanise' díí [naaldlooshii](#)⁵ ałdó' bá yá'át'ééh t'áá GMO bąqah ádenígíí nahalingo.

GMO nanise'ísh ch'osh bee yigání yaah áyósin?

Díí Ła' GMO nanise' éí [plant incorporated protectants \(PIPs\)](#)⁶ dabiyi' ákoh díí ch'osh yich'í' hada'olní, ákoh éí ch'osh bee yigání doo [ayáo chqójída](#)⁷. áádóó ałdó', EPA éí díí nida'ałkaahii dóó hada'dile'ii yił nidaalnish ákoh díí GMOs ádeile' díí ch'osh yich'í' hada'olníido biniyé ákoh [Insect Resistance Management program](#)⁸ bee naalkaah. 10 Ła' GMO nanise' éí díí ch'il deeníní yich'í' hada'olníido biniyé ádaalne', ákoh k'éeda'didléhígíí ch'il deeníní hajt'éego shíí yaa'ádahalýä. Ła' bíla'ashdla'ii éí díí k'éeda'didléhígíí GMOs k'inídeididlééhgo díí ch'osh bee yigání t'áá iyisií chodayooł'íjdo danízin. Łahda t'áá ákót'éé leh, nidi EPA éí t'áá iyisií yik'ídéez'íj' díí ch'osh bee yigání t'áá baah hastxiígíí GMO nanise' dóó GMO nanise' bąqah ádenígíí bąqah ál'íjdo daaní. EPA ałdó' [k'éeda'didléhígíí](#)⁹ yił nídahalnih díí ch'il deeníní díí bee yigání doo yídadíneelnáada daale'ígíí.

GMOs Ła' baa náá hane' kwé'é
www.fda.gov/feedyourmind.

Łahdóó íká'iilyeed:

¹<https://www.fda.gov/food/food-new-plant-varieties/understanding-new-plant-varieties>

²<https://www.ams.usda.gov/rules-regulations/be>

³<https://www.ams.usda.gov/rules-regulations/be/bioengineered-foods-list>

⁴<https://www.ers.usda.gov/data-products/adoption-of-genetically-engineered-crops-in-the-us.aspx>

⁵<https://www.nationalacademies.org/our-work/genetically-engineered-crops-past-experience-and-future-prospects>

⁶<https://www.epa.gov/regulation-biotechnology-under-tsca-and-fifra/overview-plant-incorporated-protectants>

⁷<https://www.epa.gov/ingredients-used-pesticide-products/basic-information-about-pesticide-ingredients>

⁸<https://www.epa.gov/regulation-biotechnology-under-tsca-and-fifra/insect-resistance-management-bt-plant-incorporated>

⁹<https://www.epa.gov/sites/production/files/2017-09/documents/prn-2017-2-herbicide-resistance-management.pdf>